

ТРЕБОВАНИЯ ВЫДВИГАЕМЫЕ ПЕРЕД ВОСПИТАТЕЛЯМИ
ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ
резюме

В статье рассказывается о требованиях выдвигаемых перед воспитателями дошкольных образовательных учреждений. Так же излагаются требования относящиеся к личности и деятельности воспитателя в современном этапе.

REQUIREMENTS REQUIRED BEFORE THE TRAINERS
PRESCHOOL INSTITUTIONS
summary

In the article it is told about the requirements of pre-school educational institutions put forward before the teachers. It also sets out the requirements relating to the personality and activities of the caregiver in the contemporary stage.

MƏKTƏBƏQƏDƏR MÜƏSSISƏLƏRDƏ TƏLİM-TƏRBIYƏNİN TƏŞKİLİ TƏCRÜBƏSİNDƏN

Aybəniz Sadıxova,

Xırdalan şəhəri, 23 nömrəli “Günəş”
körpələr evi–uşaq bağçasının müdiri

açar sözlər: məktəbəqədər müəssisə, məktəbhazırlıq qrupu, məktəbəqədər yaşlı uşaq, məktəbəqədər təhsil, sağlam təlim mühiti, kadr potensialı, müasir idarəetmə modeli;

ключевые слова: дошкольное учреждение, подготовительная группа, дошкольное образование, здоровая среда обучения, ребенок дошкольного возраста, кадровый потенциал, современная модель управления;

key words: preschool, preparatory group, preschool education, healthy learning environment, pre-school child, human resource potential, modern management model.

“Məktəbəqədər təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu Azərbaycan Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndinə uyğun olaraq, məktəbəqədər təhsilin təmin olunması sahəsində dövlət siyasətinin prinsiplərini, hüquqi, iqtisadi əsaslarını, təhsilin təşkili məsələlərini müəyyən edir. Müasir tələblərə uyğun fəal maarifçilik kursunun həyata keçirilməsi, intellektual potensialın gücləndirilməsi, mütərəqqi islahatların tətbiqi ilə milli təhsil sisteminin yeniləşdirilməsi, Avropa təhsilinə inteqrasiya ölkədə reallaşdırılan dövlət siyasətinin tərkib hissəsidir.

Təhsilin bütün istiqamətlərdə inkişafı ciddi investisiya tələb etdiyindən son illərdə dövlət tərəfindən bu sahəyə sərmayə qoyuluşu qlobal layihələrə başlamaq üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Ölkəmizin sosial-iqtisadi və mədəni inkişaf yollarını müəyyənləşdirən “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış İnkişaf Konsepsiyası”nda ənənəvi iqtisadiyyatdan “bilik iqtisadiyyatı”na keçidin əsasının qoyulması, bunun üçün həlledici amil olan insan kapitalının inkişafının ön plana çəkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu, təhsil sistemində köklü dəyişikliklər edilməsini, əlavə təhsil, ömür boyu təhsil kimi komponentlərin əhəmiyyətini artırır. Bu baxımdan “Təhsilin istiqamətləri üzrə Dövlət Strategiyası”nın prioritet istiqamətləri üzrə ciddi tədbirlər həyata keçirilir. Təhsil sistemində şəffaflığın təmin edilməsinə, yeni yanaşmaların tətbiqinə, müasir idarəetmə modelinə keçilməsinə, kadr potensialının gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Müəllim, tərbiyəçi peşələrinin ictimai nüfuzu yüksəlir.

Dünyanın qloballaşması və informasiya bolluğu şəraitində, cəmiyyətin digər sahələrində olduğu kimi, təhsilin də vəzifələri dəyişir. Müasir dövrdə demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət kimi formalaşan Azərbaycanın təhsil sisteminin mütərəqqi ölkələrin təhsil sistemində inteqrasiya olunması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. “Təhsil sahəsində İslahat Proqramı” təhsilalanının şəxsiyyət kimi formalaşdırılmasını, onun təlim-tərbiyə prosesinin əsas subyektinə çevrilməsini başlıca

vəzifə hesab edən, milli zəminə, bəşəri dəyərlərə əsaslanan, fəaliyyəti təhsilalanın mənafeyinə xidmət etmək məqsədi ətrafında birləşdirən yeni təhsil sisteminin yaradılmasını mühüm vəzifə kimi irəli sürür. Bütün bunlar təhsil sahəsində yeni məzmun və struktur dəyişiklikləri ilə nəticələnir.

Azərbaycan Respublikasında gedən inkişaf öz təsirini təhsil sahəsinə də göstərir. Təhsil sistemində aparılan islahatlar nailiyyətlərin artmasına səbəb olur. Məktəbəhazırlıq qruplarının yaradılmasından əsas məqsəd beşyaşlıların tələb və imkanlarını nəzərə almaqla, ilkin mərhələdə onların tərbiyəsi, təhsili və inkişafı prosesini təşkil etməkdir.

Məktəbəhazırlıq qruplarının təşkili “Azərbaycan Respublikasında məktəbə-

qədər təhsilin proqramı (3–6 yaş)” əsasında həyata keçirilir. Məktəbəhazırlıq qrupları məktəbəqədər təhsil müəssisələrində, məktəblərdə və qısamüddətli təlim qruplarında təşkil oluna bilər.

Məktəbəhazırlıq qruplarının fəaliyyəti aşağıdakı hüquqi sənədlərlə tənzimlənir:

1. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu;
2. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin proqramı;
3. Məktəbə hazırlığın təşkili qaydaları.

Bu sənədlərin təhlili göstərir ki, məktəbəhazırlıq qruplarının təşkilinə dövlət tərəfindən ardıcıl və sistemli nəzarət olunur.

Təlim prosesində kiçikyaşlıların fəaliyyəti eşidib yadda saxlamaq, oxuyub nəql etmək, nümunələrə uyğun misal və məsələlər həll etməklə məhdudlaşmamalıdır. Təlim materialı şagirdləri yaradıcı düşünməyə, tədqiqat aparmağa, təfəkkürün inkişafına istiqamətləndirməlidir. Beləliklə, təlim prosesinin müvəffəqiyyəti şagirdlərin fəallıq göstərərək, tədris materialı üzərində səmərəli işləyərək onu mənimsəmələrindən çox asılıdır. Gələcək ibtidai sinif şagirdinin belə bacarıqlara nail olması onun məktəb mühitinə hazırlığını təmin edir.

Bütün bunları nəzərə alaraq, məktəbəhazırlıq üzrə nəzərdə tutulan istiqamətlərin şərhini verə bilərik. Məktəbəhazırlığın əsas istiqaməti *fiziki hazırlıqdır*. Bu istiqamət aşağıdakıları əhatə edir:

- fiziki qabiliyyətlərin inkişafı;
- uşağın sağlamlığının vəziyyəti, orqanizmin morfofunksional yetişkənliyi;
- hərəkət fəaliyyətinin, xüsusilə kiçik motorikanın koordinasiyasının inkişafı.

Məktəbəhazırlığın ikinci istiqaməti *şəxsiyyətyönümlü təhsildir*. Bu istiqaməti müstəqillik, məsuliyyətlik, ünsiyyət, fəallıq, təşəbbüskarlıq, başqasını dinləmək, öz hərəkətlərini onunla razılaşdırmaq, müəyyən edilmiş qaydalara riayət olunması, qruplarda işləmək bacarığı, ünsiyyətin, özünüqiymətləndirmənin formalaşması təşkil edir.

Məktəbəhazırlığın intellektual tərəfini obrazlı və məntiqi təfəkkürün inkişafı, ana dilində nitqin əsas formalarına yiyələnmək, prosesləri və ya obyektleri müqayisə etmək, ümumiləşdirmək, qruplaşdırmaq, nəticə çıxarmaq, qiymətləndirmək bacarıqları təşkil edir.

Sosial hazırlıqda isə yüksək əxlaqi təsəvvürlərin, vətənpərvərlik, humanistlik hisslərinin inkişafı; böyüklər və yaşlılarla ünsiyyət prosesində mədəni davranış qaydalarının mənimsənilməsi; öz hərəkətlərində əxlaqi normaların rəhbər tutulması, onlara riayət olunması əhatə edilir. Məktəbəhazırlıq proqramında verilən bu istiqamətlər uşaqların ilkin həyati bacarıqlarının formalaşmasını nəzərdə tutur.

Biz, Xırdalan şəhərində yerləşən 23 nömrəli “Günəş” körpələr evi-uşaq bağçasının kollektivi, deyilənləri fəaliyyətimizdə rəhbər tutaraq, dövlətimizin məktəbəqədər tərbiyə sahəsində qarşıya qoyduğu tələbləri yerinə yetirməyə çalışırıq. Kollektivimizin üzvlərindən Kifayət Xə-

lilova (metodist), Bikə Mehdiyeva, məktəbhazırlıq qrupunun tərbiyəçiləri Səadət Saadova, Xumar Hüseynova, Leyla Əhmədova, Vüsalə Nəsibova, Günay Eynullayeva, Sevil Zeynalova, musiqi rəhbəri Vüsalə Qarayeva müəssisəmizin nailiyyətlərinə öz töhfələrini verən qabaqcıl pedaqoqlardır. Kollektivdə sağlam rəqabətə əsaslanan iş prosesi bərqərardır.

Tərbiyəçilərimiz uşaqlarla nitq inkişafı, riyazi təfəkkür, diqqət, hafizə, düşüncə ilə bağlı testlər yerinə yetirir, onların intellektual səviyyələrinin yüksəlməsini diqqət mərkəzində saxlayırlar. Uşaqlara riyaziyyat, ətraf aləmlə tanışlıq, musiqi, rəsm, əmək və s. fənlərin ilkin əsasları öyrədilir.

Tərbiyəçilərin və uşaqların müxtəlif əşyalardan, təbiət materiallarından hazırladıqları əl işləri divarları bəzəyir. Dəniz və səmanı xatırladan, mavi çalarları ilə otaqların interyerini tamamlayan rəngarəng əşyalar onlara xüsusi yaraşır verir. Uşaqlar müxtəlif oyun guşələrində inşaat alətlərindən, məişət əşyalarından necə istifadə etməyi, maqnit lövhələrdə yol hərəkəti qaydalarını öyrənirlər.

Bizim bir amalımız var: uşaqları – gələcəyin vətəndaşlarını ailəsinə, vətəninə məhəbbət ruhunda böyüdüb, tərbiyə etmək! Ailəsinə, valideynlərini, doğmalarını, dostlarını sevməyən insan heç vaxt vətəninin təəssübünü çəkə bilməz. Belə sevgi ilə böyüyən uşaqlar üçün vətən həmişə müqəddəs olacaq.

Hər il 1918-ci il mart qırğınları günündə, 20 Yanvar –Hüzn günündə, Xocalı şəhidlərinin anım günündə uşaqlarımız Şəhidlər Xiyabanını, Xocalı abidəsini ziyarət edir, bağçada şəhidlərə həsr olunmuş guşəyə qızılgüllər, qərənfillər düzülür. Bu tədbirlər uşaqların yaddaşında dərin izlər buraxır. 2016-cı ildə bizim məktəbəqədər müəssisə Abşeron rayonu üzrə “İlin bağçası” adına layiq görülmüşdür.

Məktəbhazırlıq qrupunda uşaqlar üçün sağlam təlim mühitinin yaradılmasında tərbiyəçilərin rolu əvəzsizdir. Onların qarşısında aşağıdakı tələblər qoyulur:

1. Tərbiyəçi uşağın yaş psixologiyasını bilməlidir.
2. O, uşağın meyil, maraq və qabiliyyətlərini aşkara çıxarıb, inkişaf etdirməlidir.
3. Tərbiyəçi təlim metodlarını seçərkən uşağın yaş səviyyəsini, potensial imkanlarını nəzərə almalıdır.
4. O, pedaqoji mədəniyyətə malik olmalı, uşaqlara səmimi, qayğıkeş münasibət nümayiş etdirməlidir.
5. Qrup otağında səmərəli təlim mühiti və işgüzar şərait yaratmalıdır.
6. O, interaktiv təlim metodlarından, informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməyi bacarmalıdır.

Məktəbhazırlıq qruplarında uşaqların məktəbə uyğunlaşmaları əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulur. Uşaqların fəaliyyəti standart nəticələrlə, digər uşaqların nailiyyətləri ilə müqayisə edilməməlidir. Ən mühüm yanaşma uşağın nailiyyətlərinin özü tərəfindən düzgün müqayisə edilməsidir. Uşağın eyni fəaliyyət formasında bu gün dünənkindən az səhvə yol verməsi onun uğuru kimi qiymətləndirilməlidir.

Təlim prosesində uşaqlarda özünəinam hissi yaradılmalıdır. Bu, onların nailiyyət qazanmalarına kömək edən əsas amillərdən biridir.

Məktəbhazırlıq qrupunda təlim-tərbiyə alan uşaqlara səbrlə yanaşmaq lazımdır, çünki onlar oyun fəaliyyətini daha az əyləncəli təlim fəaliyyəti ilə əvəz edirlər. Bu baxımdan uşaqların məktəb fəaliyyətinə hazırlığının səmərəliliyi oyunlardan nə dərəcədə istifadə olunmasından asılıdır. Pedaqoq beşyaşlıların oyun fəaliyyətindən istifadə edərək təlim məqsədlərini həyata keçirməyi bacarmalıdır. Oyunların təlim prosesində tətbiqi ilə həm təlim, həm də oyun vəzifələri yerinə yetirilir. Aşağıda tərbiyəçi Xumar Hüseynovanın “Nərgiz” məktəbhazırlıq qrupunda bir məşğələ nümunəsini təqdim edirik.

Qrup: məktəbhazırlıq ;

Məşğələ: sadə riyazi təsəvvürlərin inkişafı;

Mövzu: 10 dairəsində sayın möhkəmləndirilməsi; 10 dairəsində məsələ, misal həlli;

Məqsəd: 10 dairəsində hesablama;

İnkişaf sahəsi: 2. idrakın inkişafı;

Standart: 2.2.1. • On dairəsində sayma, hesablama və ölçmə əməliyyatlarını yerinə yetirir.

- Məsələ tərtib etməyi və həllini öyrənir.
- Ədədləri saymaq bacarığı möhkəmlənir.

İntegrasiya. S.ə. 4.1.2. Məsələnin həllini axtararkən özünəinam, təşəbbüskarlıq və müstəqillik nümayiş etdirir.

Es. 3.2.1.Rəsmətmə bacarıqları nümayiş etdirir.

Es. 3.2.2. Müstəqil yaradıcılıq (təsviri fəaliyyət, musiqi, rolların ifası) qabiliyyətləri nümayiş etdirir.

İş forması: qruplarla iş

Metodlar və priyomlar: oyun, əlaqə, əks-əlaqə, beyin həmləsi, söz assosiasiyası;

Resurslar: paylayıcı və nümayişetdirici vəsaitlər.

Məşğələnin gedişi

I mərhələ. Motivasiya. Uşaqlar salamlayıb əyləşirlər. Bu zaman əlində kitab, arxasında çanta olan bir uşaq oxuya-oxuya qrupa daxil olur.

Uşaq: – Kitab aldım əlimə,
Çanta atdım belimə.
Döndüm bilik evinə,
Ax, Çoxbilmişəm mən, lap çox bilmişəm mən.

Onun qarşısına bir uşaq çıxıb soruşur:

–Sən kimsən, ay uşaq?

–Bəs sən kimsən?

–Mən çoxbilmişəm.

–Mən də Çoxbilmişəm.

–Sən nəyi çox bilirsen?

–Bəs sən nəyi çox bilirsen?

–Mən saymağı, toplamağı, hesablamağı, bir sözlə – riyaziyyatı çox sevirəm, həm də yaxşı bilirəm. İndi də özümə riyaziyyatı yaxşı bilən dostlar axtarıram.

–Mən də riyaziyyatı çox sevirəm. Gəl mənimlə dost olaq.

–Mən sənə bir neçə sual verəcəyəm. Əgər cavabını düz tapsan, biləcəyəm ki, sən də çoxbilmişsən. Onda sənənlə dost olacağam.

Çoxbilmiş:

–Nadir dedi ki, nənə,
Gəl nağıl danış mənə!
Əvvəl Cırtından danış,
Sonra yumru Qoğaldan.
Ondan sonra Keçidən,
Sonra Məlikməmməddən.
Məttəl qaldı nənə.

Soruşdu nəvəsindən:
– Neçə nağıl danışım
Mən bir gecəyə sənə?
Nadir sayana qədər
Nağılların sayını,
Bəlkə sən söyləyəsən
Sualın cavabını?

Uşaq sualı cavablandırır.

– Afərin sənə. Mən sənə bir sual da verəcəyəm. Ağacda 10 qarpız yetişmişdi. Bağban onun 2-ni dərdi. Ağacda neçə qarpız qaldı?

Uşaq qarpızın ağacda yetişmədiyini söyləyərək sualı cavablandırır.

–Afərin sənə, ay uşaq. Bəs de görüm, dairənin neçə bucağı var?

Uşaq:

– Heç dairənin də bucağı olar? Üçbucağın, kvadratın bucağı var.

Çoxbilmiş:

– Afərin sənə, ay uşaq. Bəs sən bütün bunları harada öyrənmişsən?

Uşaq:

–Mən bunları bağçada öyrənmişəm. Bu gün bizim məşğələmiz var. Gəl sən də gedək. Özünə çoxlu dostlar qazanarsan.

Onlar tərbiyəçiyə yaxınlaşırlar, uşaq deyir:

–Bu, Çoxbilmişdir. O, özünə bilikli dostlar axtarır. Mən də buraya gətirdim.

Tərbiyəçi:

– Xoş gəlmisən, Çoxbilmiş. Buyur, məşğələmizdə iştirak elə. Mən inanıram ki, sən özünə çoxlu dostlar tapacaqsan. Uşaqlar, gəlin bildiklərimizi göstərək ki, o, sizin də dostunuz olsun.

II mərhələ. Dərketmə.

Tərbiyəçi:

– Biz sizinlə riyaziyyat məşğələlərində nələri öyrənmişik?

– Saymağı, hesablamağı, həftənin günlərini, həndəsi fiqurları, “az-çox”, “böyük-kiçik” anlayışlarını müqayisə etməyi, məsələ qurmağı öyrənmişik.

Tərbiyəçi:

– Dediniz ki, saymağı öyrənmişik. Neçəyə qədər saymağı bilirik?

– 10-a qədər.

– Belə bir tapşırığımız var. İlbiz öz yuvasına getmək istəyir, amma yolu tapa bilmir. Siz çoxdan aza doğru sayaraq ilbizi yuvasına gətirməlisiniz.

Bir uşaq yazı taxtasında tapşırığı yerinə yetirir: çoxdan aza doğru sayır. Başqa bir uşaq rəqəmləri azdan çoxa doğru düzüb sayır.

Tərbiyəçi:

– Uşaqlar, 10 ədədi hansı rəqəmlərin cəmindən əmələ gəlir? (Uşaqlar sualı cavablandırırlar.)

Çoxbilmiş:

– Müəllimə, mən uşaqlara bir tapşırıq gətirmişəm: Lalənin güldanı var. Onun güldanı nə böyükdür, nə balaca. İçində gülü də yoxdur.

Uşaq güldanların içindən əlamətlərə uyğun olan güldanı göstərərək cavab verir.

Tərbiyəçi:

–Mən də Çoxbilmişə bir tapşırıq verəcəyəm. Tapşırıqda misallar verilib. Səhv cavabları göstərsin.

Çoxbilmiş tapşırığı yerinə yetirir. Tərbiyəçi onu tərifləyir.

Çoxbilmiş:

–Ay uşaqlar, bəs siz dediniz ki, rəqəmləri tanıyırsınız? Deyin görüm, bu rəqəmlər sizə nələri xatırladır?

Uşaqlar 3, 4, 7, 8, 9 rəqəmlərinin nələri xatırladığını söyləyirlər.

3 rəqəmi – Bayrağımızın üç rəngli olduğunu xatırladır. Hər fəsildə 3 ay var.

4 rəqəmi – Bir ildə 4 fəsil var.

7 rəqəmi – Bir həftədə 7 gün var. Göy qurşağının 7 rəngi var.

8 rəqəmi – Bayrağımızın üzərində səkkizguşəli ulduz var.

9 rəqəmi – Noyabrın 9-da “Bayraq günü”nü qeyd edirik.

Çoxbilmiş uşaqları tərifləyir:

–Afərin sizə, uşaqlar.

Tərbiyəçi:

–Uşaqlar, siz bu il məktəbə gedəcəksiniz. Dərslərinizi əla oxumaq üçün neçə qiymət almalısınız?

Uşaqlar sualı cavablandırır, 5-ə aid şeir söyləyirlər. Sonra başqa rəqəmlərə aid şeirlər də söyləyirlər.

Tərbiyəçi:

–Afərin sizə, uşaqlar. İndi isə kartlar üzərində tapşırığa keçirik. “Sevincin 9 yaşı tamam oldu. Atası ona yaşı qədər gül almışdı. Evə gələndə gördü ki, 5 qırmızı gül, 3 sarı gül var. Cəmi neçə gül oldu? Satıcının yadından çıxmış, güllərin hamısını qoymamışdı. O, neçə gülü unudub? Qırmızı gülləri yuxarı zolağa, sarı gülləri aşağı zolağa düzün.”

Uşaqlar tapşırığı yerinə yetirirlər.

İdman dəqiqəsi.

Bir az yorulmuşuq biz,
Gəlin azca dincələk.
Sonra qalxıb ayağa,
Sağa, sola yellənək:
Əllər uzaq, əllər yaxın,
Siz hoppanın, mən də baxım.

III mərhələ. Düşünmə.

Bu mərhələdə test tapşırığı verilir: “Misalları həll edin”. Test tapşırığı yoxlanılır, uşaqlar alqışlanırlar.

Qrup işləri təqdim edilir.

“Üçbucaq” qrupu – Əyani vəsaitə baxaraq məsələ qurun.

“Dairə” qrupu – Nağıl qəhrəmanlarını öz mərtəbələrinə yerləşdirin.

“Kvadrat” qrupu – İşarələrə (<, >, =) uyğun olaraq əşyaların şəklini çəkin.

“Düzbucaqlı” qrupu – Bostan məhsullarına aid məsələ qurub həll edin.

Qruplar öz işlərini təqdim edir və alqışlanırlar. Daha sonra “Öz rəqəmini tap” oyunu keçirilir. Kartlarda verilən misalları həll edəndən sonra halqanın içindəki rəqəmin yanına hoppanaraq arxasında dayanır və öz kartını göstərir. Uşaqlar cavabların düzgün olub-olmadığını yoxlayırlar. Rəqəmlər azdan çoxa doğru düzülür. Sonda rəqəmlərin arxasındakı hərflər açılır və “Azərbaycan” sözü oxunur. Çoxbilmiş “Riyaziyyat” mahnısı oxuyur. Uşaqlar onu yola salırlar.

Məşğələ yekunlaşdırılır, tərbiyəçi rəğbətləndirmə, qiymətləndirmə aparır.

Yeni məktəbəqədər təhsil proqramının tətbiqi zamanı ənənəvi texnologiyaların özünü doğrultmuş ayrı-ayrı elementlərindən də istifadə etmək lazımdır. Yeni pedaqoji innovasiyalardan və ənənəvi texnologiyalardan paralel istifadə mövcud proqramların üstünlüklərini azaltmır, əksinə, inkişaf etdirir.

ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin Konsepsiyası. “Kurikulum”, 2008, № 3.
2. Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı. (AR Prezidentinin 1999-cu il, 15 iyun tarixli, 168 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir).
3. Məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramı.(AR Prezidentinin 2007-ci il, 12 aprel tarixli, 2089 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.)
4. Məktəbəqədər təhsilin dövlət standartları və proqramı (kurikulumu).(AR Nazirlər Kabinetinin 2010-ci il, 16 iyul tarixli, 137 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).

ОБ ОПЫТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ В ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ резюме

В статье рассказывается об опыте организации обучения и воспитания в дошкольных учреждениях. Отмечается, что обучение и воспитание в ДООУ предостворяется в жизнь на основании соответствующих законопроектов. Приводится пример занятия по математике в подготовительной группе.

ON THE EXPERIENCE OF THE ORGANIZATION OF TRAINING AND EDUCATION IN PRESCHOOL INSTITUTIONS summary

The article tells about the experience of organization of education and upbringing in preschool institutions. It is noted that education and upbringing in the pre-school is being implemented on the basis of relevant bills. An example of a math class in the preparatory group is given.